

כתובות מתקופת בית שני המשנה והתלמוד

כתובות מירושלים

הכתובת מקבר בני חזיר/עברית:

זֶה קִבְרֵהוּ וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁל אֶלְעָזָר בְּנֵי חֲנִיָּה יוֹסֵף בֶּן יוֹסֵף בֶּן עוֹבֵד יוֹסֵף וְאֶלְעָזָר בְּנֵי חֲנִיָּה כֹהֲנִים מִבְּנֵי חֲזִיר".

כתובת בית הכנסת - העופל/ כתוב יונית:

תְּאֻדוֹקוֹס (בן) וְטִינוֹס כֹּהֵן רֹאשׁ בֵּית כְּנֶסֶת בֶּן רֹאשׁ בֵּית כְּנֶסֶת נִכְדוֹ שֶׁל רֹאשׁ בֵּית כְּנֶסֶת בָּנָה אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת לְשֵׁם קְרִיאַת הַתּוֹרָה וְלִיְמוֹד מִצְוֹת וְאֶת הָאֲכֻסְנִיָּה וְהַחֲדָרִים וּמִתְקֵנֵי הַמַּיִם לְשֵׁם הָאֲרַחַת הַנִּצְרָכִים מִן הַנֶּכֶר שְׂאוֹתוֹ יִסְדּוּ אֲבוֹתָיו וְהַזְקֵנִים וְסִימוֹנוֹדֵס".

לבית התקיעה:

לְבֵית הַתְּקִיעָה לְהַכְרִיז".

הכתובת העגבים מן המערה הצידונית במרישה

אֶהוּבִי - אֵין בִּידֵי דְבַר
שְׂאוּכַל לְהַנִּיחַ לְךָ כַּעַת לַעֲשׂוֹת בִּי,
או - שְׂאוּכַל לַעֲשׂוֹת כְּרִצּוֹנְךָ,
נְתוּנָה אֲנִי בְּזִרְעוֹתַיִךְ שֶׁל אַחֲרַי,
אוּלַם אוֹהַבְתָּ אוֹתְךָ מְאֹד.
אֲךָ בְּחַיֵּי אֶפְרוֹדִיטִי,
שְׂמַחָה אֲנִי שְׂמַעִילְךָ מִשְׁכּוֹן בִּידֵי.
בוֹרַחַת אֲנִי!
לְךָ אֲשִׁיר מִרְחַב רַב.
עֲשֵׂה כְּרִצּוֹנְךָ!
חֲדַל לְדַפּוֹק עַל הַקִּיר,
בְּפָנַיִם נִישְׁמַע רַעַשׁ רַב.
זֶה מִסּוֹכֵן!
מִבְּעַד לְדַלְתְּךָ,
אֲשִׁיר לְךָ סִימָן.

כתובת האוסרת כניסת זרים לתחום המקודש/כתוב יונית:

אִישׁ נּוֹכְרִי לֹא יִכְנֹס לְפָנַיִם מִן הַמַּחֲצִיזָה הַמְּקִיפָה אֶת הַמְּקֹדֵשׁ, וְלֹחֲצֵר הַמּוֹקְפָה, וְמִי שִׁיתַּפֵּס יִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ וְדִינוֹ מִיָּתֵהּ".

הכתובת שעל אחת אחת מאבני החומה/עברית:

וְרִאִיתֶם וְשִׁשׁ לְבַבְכֶם וְעֲצַמּוֹתֶם כְּדָשָׁא".

מצבת עוזיה מלך יהודה/כתוב בארמית:

לְכַאֵן הוּבְאוּ עֲצַמּוֹת עוֹזִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֵין לְפַתּוּחַ".

כתובת ממערת אבה מגבעת המבתר/ארמית:

אֲנִי אֲבָה בֶּן הַכֹּהֵן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרוֹן הַגְּדוֹל אֲנִי אֲבָה הַמַּעוֹנָה הַנֶּרְדָּף שֶׁנּוֹלַד בִּירוּשָׁלַיִם וְגִלְיָה לְבַבְל וְהַעֲלָה אֶת מַתְתִּיהוּ בֶּן יְהוּדָה וְקִבְרַתּוֹ בְּמַעְרָה שְׂקִינִיתִי בְּשֹׁטֵר".

כתובת בפסיפס (ביזנטית) ברחבת הכותל הדרומי:

אשרי הגרים בבית זה"

מערת - רבי שמעון בר יוחאי

פעם אחת ישבו רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון וישב אצלם יהודה בן גרים. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהם של אומה זו, תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק! נענה רבי שמעון בר יוחאי ואמר: כל מה שתקנו לא תקנו אלא לעצמם. תקנו שווקים-להושיב בהם זונות. מרחצאות - לעדן בהם עצמם. גשרים - ליטול בהם מכס.

הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שהילל- יתעלה. יוסי ששתק - יגלה לציפורי. שמעון שגינה - ייהרג. הלך רבי שמעון ובנו והתחבאו בבית המדרש. כל יום הייתה אשתו מביאה להם פת וכד של מים וסעדו. כשגברה הגזרה אמר לבנו: "נשים דעתן קלה עליהן, שמא יעצרוה ותגלה מקומנו".

הלכו ונחבאו במערה, נעשה נס ונברא להם חרוב ומעיין, והיו פושטים בגדיהם ויושבים עד צואר בחול וכל היום עסקו בתורה. בזמן התפילה היו מתלבשים ומתעטפים ומתפללים ואח"כ היו חוזרים ופושטים בגדיהם כדי שלא יתבלו.

ישבו 12 שנה במערה, בא אליהו ועמד על פתח המערה ואמר: מי יודיע לבר יוחאי שמת הקיסר ובטלה גזרתו? יצאו וראו בני אדם כשהם חורשים וזורעים. אמר: מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה". כל מקום שהיו נותנים עיניהם מייד נשרף.

יצאה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערתכם! חזרו הלכו וישבו 12 חודש. יצאה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם, יצאו וישבו על פתח המערה.

רבן גמליאל – בית המרחץ

רבן גמליאל שהיה נשיא הסנהדרין ביבנה בעשרות השנים שלאחר בית שני - נוסע היה בארץ והגיע לבית המרחץ בעכו,

שאל פרוקלס בן פלוספוס את רבן גמליאל בעכו שהיה רוחץ במרחץ של אפרודיטי: אמר לו: כתוב בתורתכם "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם" - מפני מה אתה אתה רוחץ במרחץ של אפרודיטי? אמר לו: אין משיבין במרחץ. וכשיצא החוצה אמר לו: אני לא באתי בגבולה? - היא באה בגבולי!

אין אומרים נעשה מרחץ לאפרודיטי נוי, אלא אומרים: נעשית אפרודיטי נוי למרחץ.

כותב קורות חייו של אדריאנוס מספר: כי תכופות היה הקיסר מתרחץ במרחצאות יחד עם שאר המתרחצים.

יום אחד, ראה שם חייל אשר הכירו עוד מהצבא, עמד ושפשף את גופו במרץ בשיש שציפה את הקירות הלבנים של הקלדריום. הקיסר שאל לסיבת מעשהו זה. החייל הזקן ענה, כי למען שהיה לך עבד צריך שיהיה לך כסף. מיד נתן לו הקיסר עבד וכסף. למחרת כאר הודיעו על בוא הקיסר כבר עמדה קבוצת זקנים המגרדים את גופם בקיר - אדריאנוס פשוט הציע להם לגרד איש את רעהו.

קומודוס הלך לפעמים 7-8 פעמים (ביום לבית המרחץ), הפרזה כזו סופה מרפה שרירים וממוטטת עצבים. ואכן ראויה ההגזמה אשר קורבנותיה הודו בה בציניות לגנאי - "מרחץ, יין ונשים משחיתים את גופנו - אך הם הנם החיים עצמם".

כתובת מבית הכנסת בעין גדי

זכורים לטוב יוסף עזריה וחיזקיה בניו של חלפי למענם נותרם
הפסיפס בבית הכנסת הזה,
כל מי שגורם מחלוקת בן איש לחברו או אומר לשון הרע על חבריו
לגויים או גונב את חפץ חברו או שמגלה את סוד העיירה לגויים,
(הוא סוד גידול והפקת צימחי הבושם והמרפא.)
זה שעיניו משוטטות בכל הארץ ורואה את הנסתרות הוא יתן פניו
באיש ההוא ובזרעו ויעקור אותו מתחת לשמים.
ויאמר כל העם אמן ואמן סלה.